

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

HASAN ÇOŞKUN BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/2765)

Karar Tarihi: 6/4/2017

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Nuri NECİPOĞLU
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör : Ayhan KILIÇ
Başvurucu : Hasan ÇOŞKUN
Vekili : Av. Emin ERGÜT

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; zilyet olunan taşınmazların orman vasfıyla Hazine adına tespit edilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının; tespite karşı açılan davanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 28/2/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüş sunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
8. Başvurucu 1941 doğumlu olup İzmir ili Seferihisar ilçesinde ikamet etmektedir.
9. Başvurucu ve diğer iki davacı tarafından, Sivas ili Zara ilçesi Söğütüağı köyü Çinigözer mevkiinde kain ve yapılan kadastro çalışmaları sonucu 125 ada 3, 4, 5, 10, 14, 15, 16 ve 22 parsel numaralarıyla ve orman vasfıyla Hazine adına tespit gören taşınmazlardan bazılarının tüm hissesinin, bazılarının ise 1/2 hissesinin murisleri Hacı Ahmet'e ait olduğu ileri sürülerek 5/11/1997 tarihinde Zara Kadastro Mahkemesinde (Mahkeme) tespite itiraz davası açılmıştır. Dava dilekçesinde, bu taşınmazların yüz yıldan fazla bir süredir nizasız ve fasılasız olarak kendilerinin ve murislerinin zilyetliği altında bulunduğu iddia edilmiştir.

10. Mahkemece iki kez yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu ikinci bilirkişi tarafından düzenlenen ve taşınmazın orman vasfında olduğu kanaati belirtilen rapora dayanılarak 24/2/2006 tarihli kararla davanın reddi yolunda hüküm kurulmuştur.

11. Karar, Yargıtay 20. Hukuk Dairesinin (Daire) 13/11/2006 tarihli kararıyla bozulmuştur. Daire kararında, iki bilirkişi raporu arasında çelişki bulunduğu dikkat çekilerek çelişen raporlara dayanılarak hüküm kurulamayacağı belirtilmiştir. Daire, Mahkemece eski tarihli memleket haritası, hava fotoğrafları ve varsa angajman planı getirtilerek yeniden bilirkişi incelemesi yaptırılması gerektiğini vurgulamıştır. Gerekçede ayrıca, yapılacak araştırma ve inceleme sonucu taşınmazların orman veya orman içi açıklık olmadığına tespiti hâlinde zilyetlik durumunun araştırılması gerektiği ifade edilmiştir.

12. Bozma kararına uyan Mahkemece, tekrar keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmıştır. Bilirkişiler tarafından düzenlenen raporu gözetken Mahkeme 14/7/2008 tarihli kararıyla bir kısım taşınmazın orman vasfında bulunmadığı ve zilyetlikle mülk edinme koşullarının oluştuğu gerekçesiyle bu taşınmazlar yönünden davanın kabulü ile taşınmazların davacılar adına tesciline hükmetmiştir.

13. Kararın temyizi üzerine Daire 5/2/2009 tarihli ilamla Mahkeme kararını bozmuştur. Kararın gerekçesinde, bozma kararının gereğinin tam olarak yerine getirilmediği belirtilerek bir önceki bozma kararındaki gerekçeler yinelenmiştir.

14. Bozma kararına uyan Mahkeme, tekrar bilirkişi incelemesi yaptırmıştır. Orman mühendislerinden oluşan bir heyet tarafından düzenlenen raporda, taşınmazların orman sayılmayan yerlerden olduğu görüşü açıklanmıştır. Mahkemece bu bilirkişi raporuna istinaden 6/7/2011 tarihli kararla 10, 15 ve 16 numaralı parsellerin başvurucağının da aralarında bulunduğu davacılar adına tesciline karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde, taşınmazların özel mülkiyete elverişli olduğu ve 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 14. ve 17. maddelerindeki koşulların oluştuğu belirtilmiştir.

15. Anılan karar, Dairenin 8/2/2012 tarihli kararıyla tekrar bozulmuştur. Kararın gerekçesinde, çevresi kadastro komisyonu kararıyla veya hükmen orman olduğu tespit edilen taşınmazlarla çevrili olan ihtilaf konusu taşınmazların orman içi açıklık niteliğinde olduğu saptaması yapılmıştır. Kararda 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. maddesi ile bu maddenin yorumuna ilişkin Yargıtay içtihadı uyarınca, orman içi açıklıkların da -öncesinde orman olup olmadığına bakılmaksızın- orman sayıldığı hatırlatıldıktan sonra buraların özel mülkiyete konu edilmesinin mümkün olmadığı vurgulanmıştır. Kararda ayrıca, zilyetlik yoluyla ormandan toprak kazanılmasına imkân sağlayan 3402 sayılı Kanun'un 45. maddesinin ilgili fıkralarının da Anayasa Mahkemesince iptal edildiği belirtilmiştir.

16. Mahkemece bozma kararına uyularak 11/10/2012 tarihli kararla davanın reddine ve 10, 15 ve 16 parsel numaralı taşınmazların tespit gibi tesciline hükmedilmiştir.

17. Dairenin 6/5/2013 tarihli ilamıyla Mahkeme kararı onanmış, karar düzeltme istemi de aynı Dairenin 20/1/2014 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

18. Nihai karar 4/2/2014 tarihinde başvurucağına tebliğ edilmiştir.

19. Başvurucağı 28/2/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. İlgili Mevzuat

20. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 705. maddesi şöyledir:

"Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması, tescille olur.

Miras, mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma hâlleri ile kanunda öngörülen diğer hâllerde, mülkiyet tescilden önce kazanılır. Ancak, bu hâllerde malikin tasarruf işlemleri yapabilmesi, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlıdır."

21. 3402 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Orman sayılmayan Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve kamu hizmetine tahsis edilmeyen araziden, masraf ve emek sarfi ile imar ve ihya edilerek tarıma elverişli hale getirilen taşınmaz mallar 14 üncü maddedeki şartlar mevcut ise imar ve ihya edenler veya halefleri adına, aksi takdirde hazine adına tespit edilir."

22. 6831 sayılı Kanun'un 17. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Devlet ormanları içinde ... tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır. ...

Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma ... yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur. ...

... "

23. 15/7/2004 tarihli 25523 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6831 Sayılı Orman Kanunu'na Göre Orman Kadastrounun Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in 26. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Orman kadastro komisyonlarınca;

a) 6831 sayılı Kanununun 1 inci maddesine göre, orman sayılan ve eskiden beri Devlete ait olduğu bilinen ormanlar, orman içindeki kültür arazileri dışında 6831 sayılı Kanununun 17 nci maddesinde yer alan orman içinde bulunan doğal olarak ağaç ve ağaçlık içermeyen, genel olarak otsu bitki veya bazı durumlarda yer yer odunsu bitkiler içeren açıklıklar,

...

Devlet ormanı olarak sınırlandırılır."

2. Yargıtay İçtihadı

24. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 8/4/2015 tarihli ve E.2013/1602, K.2015/1162 sayılı kararının ilgili bölümü şöyledir:

...

Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık, dava konusu taşınmazların orman içi açıklık olarak orman vasfı ile Hazine adına tesciline dair verilen kararın yerinde olup olmadığı; mahkemece bozma ilamında değinilen araştırmaların yapılmasının gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

...

... uyuşmazlığın çözümünde 6831 sayılı Kanun'un 17/2.maddesi gözetilerek, taşınmazların orman içi açıklık vasfında olup olmadığının belirlenmesi gerekir. Anılan maddede belirtildiği üzere orman içi açıklıklar orman sayılmasa da, orman bütünlüğünün korunması amacıyla orman olarak tescil edilmeleri zorunlu olup, yasa koyucu tarafından böyle bir yerin zilyetlikle edinim olanağı engellenmiştir. Taşınmazın anılan madde kapsamında orman içi açıklık vasfında olması için de; tapulu bir taşınmaz olmaması ve kural olarak dört tarafının ormanla çevrili olması, bu nedenle ediniminin orman bütünlüğünü bozması gerekir.

... "

25. Yargıtay 20. Hukuk Dairesinin 18/9/2007 tarihli ve E.2007/9781, K.2007/10612 sayılı kararının ilgili bölümü şöyledir:

“...

6831 sayılı Yasa'nın 17. maddesi, orman içi açıklıklarda tarım ve inşaat yapılmasına, hayvancılık amacı ile ağıl yapılmasına, bu kesimlerin özel mülke dönüşmesine izin vermez.

6831 sayılı Yasa madde: 17/1-2

Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alakalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere; her çeşit bina ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve tarla açılması, işlemesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır.

Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya herhangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya Orman İdaresi'nce el konulur. Yanan yerlerde husule gelen enkaz hiçbir suretle eşhasa satılamaz. Bunlar resmi daire ve müesseseler ihtiyacına tahsis olunur.

Yasa metninden açıkça anlaşıldığı gibi, hangi nedenle olursa olsun orman içi açıklıklarda tarım, inşaat ve hayvancılık yapmak amacı ile ağıl yapılamaz. Bu tür yerler özel mülk olamaz. Yönetim derhal el koyma hakkına sahiptir. Orman içi açıklıklardan yararlanabilmek için zorunlu olarak orman kullanılacaktır. Bu kullanım nedeniyle yeni açma, genişletme, yangın oluşması önlenemeyecek ve orman bütünlüğü bozulacaktır.

Ayrıca, bu tür taşınmazların öncesinin orman olma zorunluluğu yoktur. Zira, öncesi orman olan ve ormandan açılan taşınmazlar, 6831 sayılı Yasa'nın 1. maddesi ve Yargıtay uygulamaları gereği oluşan kesin içtihatlarla göre zaten orman sayılmaktadır. 17. maddede tanımlanan olgu, öncesi orman iken açılan yerlerle beraber ayrıca [HANGİ NEDENLE OLURSA OLSUN ORMAN İÇİ AÇIKLIKLARIN KAZANILAMAYACAGI İLKESİNİ İÇERMEKTEDİR VE AMACI ORMAN BÜTÜNLÜĞÜNÜ KORUMAKTIR].

Yasa koyucu ayrı bir kavram oluşturmuş ve hangi nedenle olursa olsun orman içi açıklıklarda tarım ve inşaat ile özel mülke dönüşme yolunu kapamıştır. Bu itibarla, dava konusu taşınmazın memleket haritasında açık alanda gözükmesi bu olguyu değiştirmez. Etrafı ormanla çevrili olan taşınmazlar özel mülke dönüşüp, tarım ve inşaatla açıldığında orman bütünlüğünün bozulacağı tartışmasızdır. Dairemizin bu yoldaki kararları Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nca benimsenmiş ve yerleşik kararlar halini almıştır [Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 10.12.1997 gün ve 1997/20-830/1034, 10.12.1997 gün ve 1997/20-808/1039, 22.10.2003 gün ve 2003/20-665/614 sayılı kararları].

Ayrıca, bu tür yerler yasa gereği orman sayıldığı için, orman içi açıklık ve boşlukların zilyetlik yolu ile kazanılmasına yasal olanak yoktur. Dolayısıyla bu yollarla ormandan toprak kazanımından söz edilemeyeceğinden, orman içi açıklık olduğu saptanan taşınmazın özel mülke konu olamayacağı gözetil-melidir.

Orman araştırması sonucunda davaya konu taşınmazın orman sayılmayan yerlerden olduğu saptandığı takdirde, bu kez, zilyetlik yolu ile kazanma koşullarının araştırılması gerekir.

...”

B. Uluslararası Hukuk

26. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ek (1) Numaralı Protokol'ün 1. maddesi anlamında ancak “mülk” teşkil eden şeylere müdahale edilmesi koşuluyla anılan hükmün ihlali iddiasında bulunabileceğini vurgulamaktadır (Kopecky/Slovakya, B. No: 44912/98, 28/9/2004, § 35; Gratzinger ve

Gratzingerova/Çek Cumhuriyeti, [BD-kk] B. No: 39794/98, 10/7/2002, § 69). (1) Numaralı Protokol bağlamında “mülk” kavramı iç hukuktaki formel sınıflandırmadan bağımsız olarak özerk bir anlam taşımaktadır (*Beyeler/İtalya*, B. No:33202/96, 5/1/2000, §100; *Eski Yunanistan Kralı ve Diğerleri/Yunanistan*, B. No: 25701/94, 23/11/2000, §60). “Mülk” kavramının özerk yorumlanması, maddi varlığı bulunan şeylerle sınırlı olmaması anlamına da gelmektedir. Bu bağlamda, mal varlığını oluşturan hak ve menfaatler de bu hüküm çerçevesinde mülkiyet hakkı kapsamında, diğer bir deyişle “mülk” olarak değerlendirilebilir (*Broniowski/Polonya*, B. No: 31443/96, 22/6/2004, §129).

27. AİHM’e göre (1) Numaralı Protokol’ün 1. maddesi mevcut mülkleri veya varlıkları kapsamakta olup mülk edinmeyi garanti altına almaz (*Kopecky/Slovakya*, §35; *Gratzinger ve Gratzingerova*, § 69). Öte yandan, uzun zaman önce ortada kalkmış bir mülkiyet hakkının yeniden canlandırılabilmesi ümidi, 1 No'lu Protokol’ün 1. maddesinin anlamında bir "mülk" olarak görülmeyeceği gibi şartları yerine getirmemenin sonucu olarak sona eren şartlı bir talep de değildir (*Gratzinger ve Gratzingerova*, §69).

28. Bununla birlikte AİHM, “mevcut mülk” veya mal varlığının yanında, mülkiyet hakkından etkili yararlanmanın teminine yönelik en azından "meşru bir beklenti"nin bulunduğu iddia edilebilmesine imkân tanıyan taleplerin de mülk kapsamına girdiğini kabul etmektedir. Buna karşılık AİHM, mülkiyet hakkının tanınacağı umudunun (1) Numaralı Protokol’ün 1. maddesi anlamında “mülk” olarak görülmesinin mümkün olmadığını ifade etmektedir (*Kopecky/Slovakya*, § 35; *Gratzinger ve Gratzingerova/Çek Cumhuriyeti*, § 69; *Lihtenştayn Prensi Hans-Adam II/Almanya*, B. No: 42527/98, 12/7/2001, § 83; *Stretch/Birleşik Krallık*, B. No: 44277/98, 24/6/2003,§32).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

29. Mahkemenin 6/4/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiği İddiası Yönünden

1. Başvurucunun İddiaları

30. Başvurucu, yargılama sırasında Mahkemeye sunulan bilirkişi raporlarında ihtilaf konusu taşınmazların orman sayılmayan yerlerden olduğu belirtildiği hâlde gerek Mahkemece gerekse Daire tarafından aksi sonucu ulaşılarak taşınmazın Haize adına tespit ve tescil edilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

2. Değerlendirme

31. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16).

32. Başvurucunun, bilirkişi görüşlerine itibar edilmediği biçimindeki şikâyetinin özü, taşınmazların orman vasfının bulunup bulunmadığına yöneliktir. Taşınmazların orman niteliğinde olup olmadığı, mülkiyet hakkı güvencesinden yararlanabilecek bir "mülk"ün varlığının tespiti bakımından önem taşımaktadır. Bu nedenle, yargılama sürecine ilişkin iddiaların mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi uygun görülmüştür.

33. İddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak Anayasa'nın "Mülkiyet hakkı" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

34. Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında *Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.* denilmek suretiyle mülkiyet hakkı güvenceye bağlanmıştır. Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır (AYM, E.2015/39, K.2015/62, 1/7/2015, § 20). Bu bağlamda, mülk olarak değerlendirilmesi gerektiğinde kuşku bulunmayan menkul ve gayrimenkul mallar ile bunların üzerinde tesis edilen sınırlı aynı haklar ve fikri hakların yanı sıra, icrası kabil olan her türlü alacak da mülkiyet hakkının kapsamına dahildir (*Mahmut Duran ve diğerleri*, B. No: 2014/11441, 1/2/2017, § 60).

35. Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı; mevcut mal, mülk ve varlıkları koruyan bir güvencedir. Bir kişinin hâlihazırda sahibi olmadığı bir mülkün mülkiyetini kazanma hakkı, kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun Anayasa'yla korunan mülkiyet kavramı içinde değildir. Bu hususun istisnası olarak belli durumlarda bir "ekonomik değer" veya icrası mümkün bir "alacağı" elde etmeye yönelik "meşru bir beklenti" Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkı güvencesinden yararlanabilir. Meşru beklenti, makul bir şekilde ortaya konmuş icra edilebilir bir alacağın doğurduğu, ulusal mevzuatta belirli bir kanun hükmüne veya başarılı olma ihtimalinin yüksek olduğunu gösteren yerleşik bir yargı içtihadına dayanan, yeterli somutluğa sahip nitelikteki bir beklentidir. Temelsiz bir hak kazanma beklentisi veya sadece mülkiyet hakkı kapsamında ileri sürülebilir bir iddianın varlığı meşru beklentinin kabulü için yeterli değildir (*Kemal Yeler ve Ali Arslan Çelebi*, B. No: 2012/636, 15/4/2014, § 36,37).

36. Somut olayda, başvurusunun fiili zilyedi olduğu ancak tapu siciline kayıtlı bulunmayan taşınmazlar kadastro çalışması sonucu orman vasfıyla Hazine adına tespit edilmiştir. Başvurucu ise bu taşınmazlara yüz yıldan fazla bir süredir nizasız ve fasılasız zilyet olmaları nedeniyle kendisine ve diğer mirasçılara ait olduğunu iddia etmektedir.

37. 4721 sayılı Kanun'un 705. maddesine göre taşınmaz mülkiyetinin kazanılabilmesi için kural olarak tapu siciline tescil şarttır. Ancak; miras, mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma hâllerinde mülkiyet tescilden önce kazanılmaktadır. Benzer hüküm, 4721 sayılı Kanun'un 705. maddesinde de yer almaktadır. Dolayısıyla, Türk hukukunda, miras, mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma hâlleri dışında taşınmaz mülkiyeti, tapu siciline yapılan tescilin sonucunda kazanılmaktadır.

38. Olayda başvuru ve diğer mirasçılar tarafından imar ve ihya suretiyle üzerlerinde zilyetlik kurulan ihtilaf konusu taşınmazların tapuya kayıtlı olmadığı hususunda tartışma bulunmamaktadır. Türk hukukunda gayrimenkul mülkiyeti kural olarak tescil ile kazanılacağından başvuru ve diğer mirasçılara adına tapu kütüğünde tescilli bulunmayan ihtilaf konusu taşınmazların başvuru ve diğer mirasçuların mülkiyetinde bulunduğundan söz edilemez.

39. Başvurunun mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi gerekip gerekmediğinin tespiti bakımından ayrıca zilyetlerin (başvuru ve diğer mirasçuların), imar ve ihya ettikleri taşınmazların mülkiyetini kazanacaklarına yönelik "meşru bir beklenti" içerisine girmelerine neden olan bir kanun hükmünün veya açılacak davanın başarılı olma ihtimalinin yüksek olduğunu gösteren yerleşik bir yargı içtihadının bulunup bulunmadığına da bakılmalıdır.

40. 3402 sayılı Kanun'un 17. maddesiyle devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan, masraf ve emek sarfı ile imar ve ihya edilerek tarıma elverişli hâle getirilen taşınmaz malların imar ve ihya edenler veya halefleri adına tespit edilmesi mümkün kılınmıştır. Ancak anılan maddede, orman sayılmayan taşınmazların imar ve ihyasına izin verildiğinden hükmün aksi ile yorumundan orman niteliği taşıyan taşınmazların imar ve ihya yoluyla mülk edinilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

41. Ayrıca 6831 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasında, devlet ormanları içinde tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi açık bir biçimde yasaklanmıştır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında da devlet ormanlarının herhangi bir

suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal ve açma yollarıyla elde edilecek yerlerin, şahıslar adına tapuya tescil olunamayacağı, buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulacağı belirtilmiştir. Bu hükümleri yorumlayan Yargıtay, orman vasfını taşımasa bile orman içi açıklıkların da ormanlarla aynı statüye tabi olduğunu, imar ve ihya suretiyle veya başka bir şekilde özel mülkiyete konu edilemeyeceğini kabul etmiştir (bkz. § 24, 25).

42. Şu hâlde orman vasfı taşımasa bile orman içi açıklıkların imar ve ihya suretiyle üzerinde ziyetlik tesis edilerek mülk edinilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

43. Taşınmazların orman içi açıklık vasfında olup olmadığının tespiti maddi olgu ve delillerin değerlendirilmesine ilişkin bir husus olup uzman mahkeme olarak davaya bakan derece mahkemelerinin takdirindedir. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kapsamında derece mahkemelerinin maddi olay ve olgular ile delillerin değerlendirilmesi hususundaki takdirini denetlemesi kural olarak mümkün değildir. Ancak derece mahkemelerinin bu husustaki değerlendirmelerinin bariz takdir hatası veya açık keyfilik içermesi ve bunun hak ve özgürlüklere müdahale teşkil etmesi hâlinde Anayasa Mahkemesinin denetim hakkı saklıdır (*Ahmet Sağlam*, B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 42).

44. Somut olayda, Mahkemece yapılan yargılama sırasında görüşüne başvuru bilirkişilerce ihtilaf konusu taşınmazların orman sayılmayan alanlardan olduğu belirtilmiştir. Mahkeme, bu bilirkişisi raporuna dayanılarak taşınmazların başvuru ve diğer davacılar adına tesciline karar vermiştir. Ancak Daire, taşınmazların çevresinin kadastro komisyonu kararıyla veya hükmen orman olduğu tespit edilen alanlarla çevrili olmasından hareketle orman içi açıklık niteliğinde olduğu sonucuna ulaşmış ve bu sebeple Mahkeme kararını bozmuştur. Mahkemece, Daire görüşü doğrultusunda davanın reddi yolunda hüküm kurulmuştur.

45. Tüm bu hususlar birlikte dikkate alındığında, Hazine adına yapılan tespit iptaline ilişkin davada Mahkemece delillerin değerlendirilmesinde ve yorumlanmasında açık ve bariz bir takdir hatasının bulunmadığı ve yargılama sonucunda ihtilaf konusu taşınmazların orman içi açıklık vasfını haiz olduğu yolunda ulaşılan kanaatin keyfilik içermediği sonucuna ulaşılmaktadır. Mahkemenin söz konusu taşınmazların orman içi açıklık olduğu yolundaki kabulünün aksini düşünmeyi gerektirecek başkaca bir neden de bulunmamaktadır. Dolayısıyla orman içi açıklık vasfında olduğu tespit edilen taşınmazlar üzerinde imar ve ihya yoluyla mülkiyet tesisi hukuken olanaklı olmadığından ihyanın, başvuru, bu taşınmazların maliki olabilecekleri yolunda meşru bir beklentiye sevkettiği sonucuna ulaşılması mümkün değildir.

46. Belirtilen çerçevede, orman içi açıklık niteliğinde olduğu tespit edilen taşınmazlara ziyet olan başvuru, hiçbir zaman bu taşınmazlara malik olmadığı gibi, mülk edineceği yolunda meşru bir beklentiye de sahip bulunmadığından olayda "mülk"ün varlığından söz edilemez.

47. Açıklanan nedenlerle, başvuru, başvuru "mülk"ünün bulunmadığı anlaşıldığından, başvuru mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiası yönünden incelenmeksizin "*konu bakımından yetkisizlik*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

48. Başvuru, yargılamanın yaklaşık on yedi yıl sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

49. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

50. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 50, 52).

51. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvurusunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, §§ 41-45).

52. Anılan ilkeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda on altı yıl iki ay devam eden yargılama süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

53. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

54. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurusunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. ...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

55. Başvurucu, tazminat talebinde bulunmamıştır.

56. Başvuruda makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

57. Başvurucu tazminat talebinde bulunmadığından tazminata hükmedilmesine gerek görülmemiştir.

58. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurusuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

Başvuru Numarası : 2014/2765

Karar Tarihi : 6/4/2017

C. 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

D. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

E. Kararın bir örneğinin bilgi için Zara Kadastro Mahkemesine (E.2012/13) GÖNDERİLMESİNE,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 6/4/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ